

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำคัญอย่างไร

ศาลยุติธรรมมีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะทำให้การยุติข้อพิพาทให้แก่ประชาชนเป็นไปโดยความเป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว นอกเหนือจากการสืบพยานหลักฐานและพิพากษาคดีแล้ว การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นวิธีการยุติข้อพิพาทอีกวิธีหนึ่งที่ศาลในประเทศต่างๆ นำมาใช้อย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีการที่อำนวยความยุติธรรม สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยคู่ความสามารถยุติข้อพิพาทได้ด้วยความพึงพอใจร่วมกัน ไม่มีฝ่ายใดแพ้หรือฝ่ายใดเป็นผู้ชนะแต่ถือว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายชนะด้วยกันทั้งคู่ และทั้งสองฝ่ายยังสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันได้ต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระงับข้อพิพาทของคู่พิพาทอีกด้วย

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคืออะไร

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นวิธีระงับข้อพิพาทโดยมีบุคคลที่สามซึ่งเป็นกลางในการทำหน้าที่ช่วยเหลือเสนอแนวทางและหาทางออกที่คู่พิพาทจะยอมรับและพึงพอใจเสนอแก่คู่พิพาท หากคู่พิพาททั้งสองฝ่ายตกลงเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอก็จะนำไปสู่การตกลงประนีประนอมยอมความกัน โดยการทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาลซึ่งจะมีผลผูกพันให้คู่พิพาทต้องปฏิบัติตาม

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะเกิดขึ้นได้เมื่อไหร่

๑. เมื่อคู่ความตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งเกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้น
๒. คู่พิพาทตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปนำข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งเข้าสู่การไกล่เกลี่ยโดยความยินยอม
๓. โดยมีคนกลางช่วยเหลือในการเจรจาข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งนั้น
๔. จนเป็นที่พอใจของคู่ความทั้งสองฝ่ายด้วยความสมัครใจ

วัตถุประสงค์ของการไกล่เกลี่ย คืออะไร

วัตถุประสงค์ของการไกล่เกลี่ยคือการเปิดโอกาสให้คู่ความสามารถยุติข้อพิพาทได้ด้วยความพึงพอใจร่วมกัน ไม่มีฝ่ายใดแพ้หรือฝ่ายใดเป็นผู้ชนะ แต่ถือว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายชนะด้วยกันทั้งคู่ และทั้งสองฝ่ายยังสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันได้ต่อไป

ประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีอะไรบ้าง

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อให้เกิดประโยชน์ ให้แก่คู่พิพาท ทั้งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. คู่ความประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย
๒. ข้อพิพาทที่ยุติเป็นที่พอใจของคู่พิพาท
๓. กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะดำเนินการเป็น ความลับระหว่างคู่พิพาทโดยมีคนกลาง
๔. ข้อพิพาทยุติระหว่างคู่พิพาทสามารถบังคับได้ตาม กฎหมาย
๕. คู่พิพาทสามารถใช้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งหมดหรือ แต่บางส่วน
๖. หากข้อพิพาทยังไม่เป็นที่พอใจคู่พิพาทยังคงมีสิทธิใน การดำเนินคดีในศาลต่อไป
๗. ลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาของศาล
๘. แบ่งเบาภาระงานพิจารณาคดีของผู้พิพากษา
๙. ข้อพิพาทยุติด้วยความพอใจของคู่พิพาท ลดปัญหาการ อุทธรณ์ หรือฎีกา

ผู้ไกล่เกลี่ยคือใคร

“ผู้ไกล่เกลี่ย” คือ คนกลางที่คู่พิพาทตกลงให้ช่วยเหลือในการเสนอแนะหาทางออกให้คู่พิพาทสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกัน ซึ่งหากเป็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลจะเรียกว่า “ผู้ประนีประนอม” โดยอาจจะเป็นบุคคลภายนอกหรือเจ้าหน้าที่ศาลหรือผู้พิพากษาก็ได้

ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีคุณสมบัติอย่างไร

การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยนั้นมิใช่เรื่องง่าย เพราะผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ไว้วางใจของคู่พิพาททุกฝ่ายซึ่งโดยผู้ไกล่เกลี่ยควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ ได้แก่ มีความเมตตา มีความเป็นกลาง มีความรู้และเข้าใจกฎหมายในประเด็นพิพาทที่จะไกล่เกลี่ย เข้าใจกระบวนการระงับข้อพิพาท เป็นผู้ฟังที่ดี และมีทักษะการสื่อสารที่ดี

ผู้ประνομคือใคร

ผู้ประนีประโนมคือบุคคลตามบทนิยามของระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึงบุคคล ๓ ประเภท

๑. ผู้พิพากษา
๒. ข้าราชการศาล
๓. บุคคลหรือคณะบุคคล

ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประโนม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไต่ถามข้อพิพาทได้ประนีประโนมกัน

การไกล่เกลี่ยเป็นวิธีการที่นำมาซึ่งผลของการจัดการความ ขัดแย้งประเภท “ชนะทั้งสองฝ่าย” จริงหรือไม่

เนื่องจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยมี “ผู้ไกล่เกลี่ย” ซึ่งเป็นคนกลางที่ช่วยในการหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาระหว่างคู่พิพาททุกฝ่าย อันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจในผลลัพธ์ที่คู่ความได้ตกลงกัน หรือเรียกว่าชนะทั้งสองฝ่ายนั่นเอง

ข้อพิพาทที่สามารถไกล่เกลี่ยได้มีอะไรบ้าง

ข้อพิพาทที่เหมาะสมสำหรับการใช้วิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้แก่

๑. ข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป
๒. ข้อพิพาททางอาญาที่ยอมความได้
๓. ข้อพิพาทอื่นที่ยุติได้โดยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทใช้เวลานานเท่าใด

ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทขึ้นอยู่กับความยาก
ง่ายของข้อพิพาทหรือคดี ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ ๑ -
๒ เดือน

ประเภทการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีอะไรบ้าง

๑. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล คือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนมีการฟ้องร้องคดีต่อศาล
๒. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล คือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเมื่อคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยศาลจะให้ผู้ประนีประนอมเป็นผู้ดำเนินการให้ ซึ่งหากคู่ความตกลงกันได้ก็就会有การถอนฟ้อง หรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และศาลจะมีคำพิพากษาตามที่ตกลงกัน หรือหากตกลงกันเพียงบางส่วนศาลก็จะสืบพยานในเฉพาะประเด็นที่ตกลงกันไม่ได้เท่านั้น

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นอย่างไร

๑ การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล คู่พิพาทตกลงให้คนกลางช่วยเหลือในการระงับข้อพิพาท โดยจะตกลงให้คนกลางช่วยเหลือในการระงับข้อพิพาท โดยจะตกลงกันเองหรือมอบข้อพิพาทให้สำนักงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ก็ได้

๒ การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล หลังจากฟ้องร้องคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล คู่พิพาทตกลงให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือศาลเห็นควรจัดให้มีการไกล่เกลี่ยคดี ทั้งก่อนวันนัดชี้สองสถานหรือนัดสืบพยาน หรือหลังวันนัด หรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาลไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา โดยคู่ความที่ประสงค์จะไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ติดต่อได้ที่ศูนย์ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศ

ก่อนเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง

- รวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาข้อพิพาท ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- บุคคลที่จะเข้าร่วมการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ควรมีอำนาจตัดสินใจในปัญหาข้อพิพาทนั้นโดยตรง
- ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือผู้ไกล่เกลี่ยในการสอบถามข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาท

ขั้นตอนในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๑. การเตรียมคดีก่อนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- ผู้ไกล่เกลี่ยจะศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดีก่อน อาจจะดูจากพยานหลักฐานที่มีหรือสอบถามคู่พิพาท

๒. การเริ่มประชุมไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- ผู้ไกล่เกลี่ยกล่าวเปิดการไกล่เกลี่ยโดยการแนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศในการเจรจาตลอดจนชี้แจงถึง บทบาทหน้าที่ของผู้ไกล่เกลี่ยและอธิบายขั้นตอน กระบวนการรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องต่างๆ ในการ เสร็จทำให้คู่พิพาททราบ

๓. การค้นหาความต้องการที่แท้จริงของคู่พิพาท

- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องค้นหาความจริงของคู่พิพาทจากข้อมูล และข้อเท็จจริงที่ได้รับจากคู่พิพาทซึ่งอาจจะเป็นการ เสร็จร่วมกันทุกฝ่ายหรือประชุมแบบแยกเจรจาที่ละ ฝ่ายก็ได้

๔. การหาทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

- ผู้ไกล่เกลี่ยมีหน้าที่ลดประเด็นข้อขัดแย้งและเสนอ ทางออกในการยุติข้อขัดแย้งให้แก่คู่พิพาท

ผลการใกล้เคียงข้อพิพาทเป็นอย่างไร

- ๑.ไม่ว่าคู่พิพาทจะตกลงกันได้หรือไม่ การใกล้เคียงข้อพิพาท ย่อมสิ้นสุดลง ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดๆ ที่เกิดขึ้น ในชั้นใกล้เคียงข้อพิพาทไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงในศาล ได้ เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น
- ๒.การดำเนินกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทเป็นความลับ ทั้งผู้ใกล้เคียงและคู่พิพาทต้องเก็บรักษาความลับ ไม่เปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รู้ถึงข้อมูลหรือเงื่อนไขในการ เสร็จระหว่างกัน เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

การใกล้เคียงข้อพิพาทมีค่าใช้จ่ายหรือไม่

การใกล้เคียงข้อพิพาททั้งในศาลหรือนอกศาล คู่พิพาทไม่
ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น

การใกล้เคียงข้อพิพาทจำเป็นต้องมีทนายหรือไม่

ในการใกล้เคียงข้อพิพาทไม่จำเป็นต้องมีทนายความก็ได้
เพราะอำนาจตัดสินใจอยู่ที่คู่พิพาทโดยตรงอยู่แล้ว

กรณีคดีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้วยังต้อง ยื่นคำให้การหรือไปศาลตามหมายเรียกหรือไม่

แม้จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทถ้าหากคู่ความ
ยังไม่สามารถตกลงกันได้และคดีอยู่ภายในระยะเวลายื่น
คำให้การ คู่ความฝ่ายนั้นสามารถยื่นคำให้การภายในระยะเวลา
ตามกฎหมาย หากมีเหตุไม่สามารถยื่นคำให้การภายในกำหนด
วันจะอ้างเหตุดังกล่าวขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การหรือ
เลื่อนวันนัดของศาลออกไปจนกว่าเหตุขัดข้องนั้นเสร็จสิ้น

การไกล่เกลี่ยหรือระงับข้อพิพาทนอกศาลกับในศาล ต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑. การไกล่เกลี่ยหรือระงับข้อพิพาทนอกศาล คือ การที่คู่พิพาทสามารถตกลงระงับข้อพิพาทกันเองแล้วทำหลักฐานเป็นหนังสือไว้เรียกว่า “สัญญา” เพื่อให้เกิดผลปฏิบัติตามข้อสัญญา หากฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตาม อีกฝ่ายก็สามารถนำไปเป็นหลักฐานฟ้องร้องคดีให้ปฏิบัติตามต่อไปได้
๒. การไกล่เกลี่ยหรือการตกลงยอมความในศาล คือ การที่คู่ความสามารถตกลงยุติหรือระงับข้อพิพาทกันได้ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล โดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว หากอีกฝ่ายไม่ปฏิบัติก็สามารถบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่อีก

การยอมความและการถอนฟ้องต่างกันหรือไม่ อย่างไร

การยอมความ หมายถึง การที่คู่ความระงับข้อพิพาทระหว่างกันโดยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยคู่ความยังต้องผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ส่วนการถอนฟ้อง หมายถึง คู่ความผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องต่อศาลขอถอนฟ้อง เมื่อศาลอนุญาตคดียุติลงโดยไม่ต้องดำเนินการใด ๆ ต่อไปอีก

ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ตกลงกันได้คดีที่อยู่ในศาลจบไปด้วยหรือไม่

เมื่อคดีตกลงกันได้โดยการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทไม่ว่าจะเป็นการยอมความหรือการถอนฟ้อง คดีที่ฟ้องร้องกันอยู่ย่อมยุติหรือจบไปด้วย

เมื่อคดีตกลงกันได้โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่ความยังต้อง
เสียค่าขึ้นศาลหรือค่าทนายความอยู่หรือไม่ เพียงใด

กรณีถอนฟ้อง ศาลจะคืนค่าขึ้นศาลบางส่วนทำให้ไม่ต้อง
เสียค่าขึ้นศาลเต็มจำนวน โดยศาลจะไม่สั่งเรื่องค่าทนายความ

กรณียอมความ ศาลจะคืนค่าขึ้นศาลให้บางส่วนสำหรับค่า
ทนายความ คู่ความอาจตกลงกันในสัญญาประนีประนอมยอม
ความของทั้งสองฝ่ายเป็นพับ หรือให้ฝ่ายหนึ่งใช้ค่าทนายความ
ของอีกฝ่ายก็ได้